

MOTÝL

ARIEL
LAWHON

KRYCIE MENO

Hélène

INŠPIROVANÉ SKUTOČNÝM PRÍBEHOM
ŠPIÓNKY NANCY WAKEOVEJ

KRYCIE MENO

Hélène

VY

VY

KRYCIE MENO

Hélène

ARIEL LAWHON

VYDAVATELSTVO MOTÝĽ

Niektoré udalosti a postavy, okrem všeobecne známych historických a verejne činných osobností, sú výsledkom autorkinej predstavivosti. V častiach, kde sa objavujú skutočné osobnosti a udalosti, sú mnohé situácie a dialógy vymyslené.

CODE NAME HÉLÈNE

Copyright © 2020 Ariel Lawhon

The author asserts the moral right to be acknowledged as the author of this work.

All rights reserved.

Kniha v Spojených štátoch amerických vyšla vo vydavateľstve Doubleday, ktoré patrí pod Penguin Random House LLC, New York.

Cover photograph © Mark Owen / Trevillion Images

Cover design by Zuzana Ondrovičová

Mapa Francúzska podľa Nancy Wakeovej – Mapping Specialists

Preložila: Jana Nagypálová 2022

Zodpovedná redaktorka: Perla Bartalošová

Grafická úprava: Zuzana Ondrovičová

Vydalo: Vydavateľstvo Motýľ, s. r. o.

www.vydavatelstvomotyl.sk

Vydanie prvé. Rok vydania 2022

Tlač: TBB, a. s., Banská Bystrica

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme, ani nijakými prostriedkami bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN: 978-80-8164-310-1

Pre

môjho manžela Ashleyho. Naveky. A navždy.

Takisto pre

*Sally Burgessovú, ktorá mi povedala, že ak túto knihu nenapíšem
ako ďalšiu v poradí, nemôžeme byť viac priateľky.*

A pre

*Elisabeth, vďaka ktorej sa môj sen mení na skutočnosť
každý – jeden – raz.*

*Vojna je príliš dôležitá na to,
aby bola len v rukách generálov.*

FRANCÚZSKY PREDSEDA VLÁDY
GEORGES CLÉMENCEAU, 1917

Francúzsko za Nancy Wakeovej

NANCY GRACE AUGUSTA WAKEOVÁ

Známa aj ako

VWY

bojovníčka

Madame Andrée

prevádzачka a pašeráčka

Lucienne Carlierová

špiónka

Hélène

hľadaná osoba

Biela myš

PRVÁ ČASŤ

Nancy Grace Augusta Wakeová

*Sila pohladu sa v lúboštných príbehoch príliš zneužíva,
takže v jeho moc už mnohí neveria.
Len málo ľudí sa dnes odváži povedať, že sa dve bytosti do
seba zamilujú preto, lebo sa na seba pozreli.
Napriek tomu sa láska začína práve takto, a jedine takto.*

VICTOR HUGO, *Bedári*

Hélène

VOJENSKÁ LETECKÁ ZÁKLADŇA BENSON, ANGLICKO

29. február 1944

Poznajú ma pod rôznymi menami.

Niektoré z nich sú skutočné, veď len pri narodení som dostala štyri, väčšina z nich však pomenúva starostlivo vymyslené postavy, aby mi pomohli dostať sa cez kontroly a hranice. Sú to lži načarbané na sfalšovaných cestovných dokladoch. Úhľadne zaznačené vo vládnych zložkách. Vyskakujú z plagátov o hľadaných osobách. Moja identita sa neustále mení a prispôsobuje podľa toho, čo práve treba.

Dnes som Hélène a idem domov.

Je 29. február. Priestupný rok. Chápem celú tú iróniu, pretože práve prestupujem z nohy na nohu a chystám sa po prvý raz vyskočiť z lietadla. Len pred chvíľou ma naložili do útrob Liberatora¹, ako keby som bola nejaký ledabolo zabalený balíček. Pod vojenskou kombinézou mám široké nohavice, blúzku a hodvábne pančušky. Na hlave mám oceľovú helmu², na nohách britské vojenské baganče. Kabát vo farbe ťavej srsti a batoh s padákom môjmu zjavu veľmi nepomáhajú. Toto však nie je módna prehliadka a ja tu nie som nato, aby som si hľadala priateľov, takže mi vôbec neprekáža, že každý muž na palube sa na mňa díva, ako keby som sem vôbec nepatrila. A navyše, mám opicu. A myslím si, že budem vracat'.

¹ Je to hovorový názov lietadla Consolidated B-24 Liberator (pozn. prekl.).

² V origináli tin hat, známa aj ako Tommy (pozn. prekl.).

Sme tu len štyria: pilot britského Kráľovského letectva, dispečer, „Hubert“ – môj partner počas tejto misie – a ja. Vskutku rôznorodá posádka. Usadím sa na sedadlo oproti Hubertovi a obaja nervózne sledujeme, ako sa bombovnica v podlahe zatvára. Počuť škripanie ozubených kolies a potom železné cvaknutie. A už sme zamknutí dnu. Veľmi ľutujem tú tretiu fľašu vína, ktorú som si s chlapcami minulú noc dala. Veliteľstvo posunulo celú misiu o deň neskôr, aby sme mali viac času naučiť sa kľúčové detaily krycieho príbehu naspamäť, čo znamenalo, že už druhú noc za sebou sme chrapľavo oslavovali náš blížiaci sa odchod a pravdepodobnú smrť. Ku koncu sme z celých pľúc spievali pieseň Blood on the Risers a teraz tú sprostú melódiu neviem dostať z hlavy.

„Gory, gory what a helluva way to die...³“ hmkám si, až kým si nevšimnem, že pilot na mňa civie s udiveným úškrnom. Myknem plecóm. Je to pravda. Toto by bol skvelý spôsob, ako umrieť. Teraz je však už príliš neskoro, pretože všetky štyri motory sa so zúrivým revom traslavo preberajú k životu.

Ako sa lietadlo rúti po vzletovej dráhe, začínam počítať. Desať. Dvadsať. Tridsať – dobrý bože, vzlietne táto vec niekedy? Štyridsať. A potom mi nadskočí žalúdok, pretože lietadlo sa ako opitý morský vták dvíha do vzduchu. Liberator stúpa a razí si cestu cez oblaky nízko visiace nad anglickým vidiekom a po celý čas vydáva zvuky, ako keby niekto do mlynčeka na mäso hodil za hrst skrutiiek.

Keď sme už nad oblakmi a motory revú o čosi tichšie, pozrie sa na mňa dispečer a zakričí: „Bosorka⁴“

Za normálnych okolností by som sa urazila, Bosorka je však počas tohto letu moje krycie meno. Súhlasne prikývnem.

Otáča sa naspäť k riadiacemu panelu a vysielateľke. „Bosorka na palube,“ spraví prestávku a potom vrhne pohľad na Huberta, „a takisto aj Puding. Približne dve hodiny do výsadky.“

---

³ Je to pieseň o smrti výsadbára a voľne sa tento verš dá preložiť ako: To je brutus, to je brutus, je to skvelý spôsob, ako umrieť (pozn. prekl.).

⁴ Po anglicky witch (pozn. prekl.).

Chudák chlap, nie je to jeho vina. Nedostal naše skutočné krycie mená a už vôbec nie naše reálne mená. Tajné informácie, a tak ďalej, a tak ďalej. Na Huberta urobím grimasu a on sa uškrnie. Už sme si vydiskutovali, kto z nás obišiel horšie. Moje meno je sexistické, jeho však hlúpe, takže nakoniec sme to vyhodnotili ako remízu.

„Aspoň že sa v lietadle kúri,“ vravím, no Hubert sa uvelebil na svojom sedadle, zatvoril oči a snaží sa spať. Ak ma aj počuje, nedáva to najavo. Hubert nie je človek, ktorého by ste nazvali zábavným spoločníkom.

Ako Liberator nadskakuje čoraz vyššie, začínam byť čoraz nepokojnejšia a neviem sa rozhodnúť, či mám vracieť teraz alebo neskôr. Vtom sa na sedadlo vedľa mňa zvalí dispečer.

„Nevyzeráš ako bosorka. To ťa tak naozaj volajú?“ pýta sa.

„Niekedy na začiatok pridajú *b*⁵.“

Je to Američan z Texasu, a teda aj džentlmen, takže mu chvíľu trvá, kým si uvedomí, že to bol žart. „Moja mamča by mi zauzlila jazyk, keby som takýmto slovom označil nejakú dámu.“

„To máš šťastie, pretože mňa dámou nazývajú veľmi zriedkavo,“ vravím so žmurknutím. Nie som vydatá až tak dlho, aby som si nevychutnala, že sa začervenal.

Dispečer sa lepšie prizrie mne i môjmu čudnému oblečeniu.

„Ešte nikdy sme tu nemali ženu.“

„My?“

Hlavou kývne smerom k pilotovi. „Túto trasu absolvujeme tak tri alebo štyri razy za týždeň. Ty si však jediné dievča, ktoré sme kedy mali niekam hodiť.“

„Zvykaj si na to, Texasan. Po mne ich príde najmenej desať.“

„Nuž, dúfam, že dokážete to, čo sme my muži nezvládli.“

„A to je?“

„Ukončiť túto vojnu. Rád by som šiel domov.“

Vracia sa k vysielачke a ja sa snažím nájsť si pohodlnú polohu. Nanešťastie, vnútri bombardéra, ktorý sa kníše sem a tam, spánok neprichádza do úvahy. A ja sa snažím nepovracať sa. Toto mi stačí nato, aby

---

⁵ Bitch sa v angličtine používa ako nadávka – suka (pozn. prekl.).

som sa úplne zriekla chľastu. Nuž, možno si dám pauzu. Koniec-koncov, toto je vojna a žena musí hľadať potešenie, kde len môže.

Po pár minútach tichej túžby po tom, aby sa mi žalúdok upokojil, mi čosi pristáva v lone. Otváram oči a vidím hnedé papierové vrecúško. Vnútri je Spam⁶ sendvič.

Boh mi pomáhaj.

Zdvihnem zrak a vidím pilota, ako sa ku mne nakláňa krížom cez kokpit. Jednu ruku má na riadiacej páke a druhú nafaňuje mojím smerom a drží v nej plechový hrnček.

„Na!“ kričí. „Vypi to. Pomôže ti to.“

„Je to veľmi milé, ale...“

„Káva je na nevoľnosti v lietadle najlepšia,“ vraví a dodáva, „vypi to. Vyzeráš otrasne.“

Pravdou je, že sa cítim ešte horšie než otrasne, a tak si odopínam pás a kolenačky sa načahujem za hrnčekom. Je to veľký a statný chlap. Má hlboké a oduševnené oči. Zvyčajne sa mi chlapi s fúzmi nepáčia, tento je však pekný. Ak by som nemala opicu a manžela, zdal by sa mi celkom atraktívny. Znova sa na mňa díva s tým zmäteným úsmevom a keď ho oslobodím od hrnčeka, on sa vracia k svojim povinnostiam a ja naspät' na svojom mieste.

Káva je horúca a čierna, hustá ako smola. Pomaly chlípem prvú polovicu, ako keby bola liek, a zvyšok zužitkujem na zapitie sendviča. Aspoň že nešetril majonézou. Môj žalúdok sa upokojí, až keď je všetko vo mne, a keď mi už nezalieha v ušiach, uvedomím si, že mi obetoval svoju večeru.

Ako zo seba zhadzujem omrvinky, všimnem si dispečera, ktorý si obzerá moje oblečenie. Vyzerám smiešne. Viem to. No všetko, čo budem vo Francúzsku počas nasledujúcich šiestich mesiacov potrebovať, tam musím doniesť – na vlastnom tele, dnes. A to sa nedá inak, než s výzorom bezdomovca. Alebo pomätenca.

Napokon zmätene potrasie hlavou, ja som však na také veci zvyknutá. Na mužov mám už raz taký vplyv. Hubert pokojne spí s hlavou vyvalenou

---

⁶ Obsahuje mäso podobné sekanej, ktoré sa predáva pod značkou Spam, syr, majonézu a občas aj volské oko (pozn. prekl.).

nabok a chrápe. Nie som si istá, čo má pod overalom on, no stavila by som sa, že je to niečo nevýrazné a civilné. Možno nie také drahé, ako moje oblečenie, Hubert však nezvykne vytrčať z davu. V tomto robí chybu – v tom, že pôsobí ako stoický a rezervovaný Brit, ktorý nedáva najavo emócie. Má však bezchybnú francúzštinu a na tejto misii je práve kvôli nej.

Nespím v pravom zmysle slova, no konečne som sa zžila s letom a o hodinu neskôr ma dispečer poťapká po pleci.

„Sme tridsať minút od nášho cieľa. Pásky si nechajte zapnuté. Klesanie bude kostrbaté.“

„Turbulencie?“

„Nie. Nemci nás počas toho, ako letíme ponad pobrežie, radi vítajú.“

„Hovoríte mi, že na nás budú strieľať?“

„Áno, madam. Nebojte sa. Už sme to robili stokrát a zatiaľ nás ne-trafili.“

Už-už sa chystám nahlas prekliať majora Buckmastera za to, že mi túto informáciu zatajil, no vtom sa ozve prvý ohlušujúci výbuch, ktorý roztriešti vzduch nad nami. To, že to bude kostrbaté, nie je vôbec vhodné slovo. Ja by som povedala, že je to hrôzostrašné. Nervy drásajúce. Možno smrteľné. Liberator v palbe delostrelectva protivzdušnej obrany, ktorá prichádza zospodu, nadskakuje ako prázdna plechovka od fazule. Podľa nášho dispečera to sú protiletadlové delá a ja dumám, či sa môj život sabotérky náhle neskončí priamo tu, pätnásťtisíc stôp⁷ nad francúzskou pôdou. Búši mi v spánkoch. Zviera mi žalúdok. Cez obočie mi steká pot. Tak či onak, môj život pokračuje ďalej a to jediné, o čo prichádzam, je moja večera – priamo tu na palube lietadla. Náš pilot nie je veľmi nadšený z toho, že mu tú kávu so Spam sendvičom vraciam v oveľa horšom stave, než mi ju dával. Úprimne by som sa mu ospravedlnila, som však príliš zaneprázdnená utieraním si úst do rukáva kombinézy. Hubert, ktorý sa vďaka palbe zobudil, krúti hlavou, ako keby som na svojej prvej dôležitej misii práve zlyhala.

„Počujte, ak sa vám do toho nechce, môžeme vás vziať späť,“ vraví dispečer s pohľadom upretým na kaluž plnú hrudiek, ktorú mám pri nohách.

---

⁷ 1 stopa je približne 30 cm (pozn. prekl.).

„A znova si týmto všetkým prechádzať? Dopekla s tým. Len ma dopravte, kam treba, nech môžem z tohto prekliateho lietadla vypadnúť.“

Onedlho tú najhoršiu protiletadlovú paľbu nechávame za sebou a hladko a zároveň rýchlo klesáme nad hustý les. Keď ručička na mojich hodinkách prechádza za jednu hodinu ráno, zbadám vatry a čudne blikajúce svetlo. Vyzerá to, ako keby sme sa chystali prepadnúť do planúcej obruče, ktorá obkolesuje peкло. Kontrolná veža nás navádza správnym smerom.

„Čo to je?“ pýtam sa a ukazujem von oknom.

Dispečer pokrčí pleciami. „Mohli by to byť vaši. Mohli by to byť Nemci. To v skutočnosti nikdy nevieme. A nezostávame, aby sme to zistili. Cieľom je nedať sa zostreliť, chápate.“

„Nuž, ak to aj nie sú Nemci, Nemci nás určite uvidia prichádzať. Niekto ten poondiaty les celkom vysvietil.“

SOE⁸ nás varovalo, že makisti⁹ sú notoricky známi ľahostajným postojom k bezpečnosti. Nikdy mi však ani len nenapadlo, že náš príchod oznámia tak, že oblasť nášho doskoku vysvietia ako lunapark.

Hubert je na nohách a s pokojom si pripína padák na lano, ktoré je spojené s lietadlom. Zóna zoskoku nie je dosť veľká nato, aby sme mohli bezpečne pristáť obaja naraz, a tak ide prvý.

Rútime sa k čistinke na vrchu neďalekého kopca, pričom letíme sotva štyristo stôp nad vrcholkami stromov. Zem je znepokojujúco blízko a ja začínam uvažovať nad nespočetným množstvom vecí – rozumných i nerozumných: či sa pri pristávaní nešťastnou náhodou nepostrelím revolvermi, ktoré mám napchaté v oboch vreckách nohavíc, či mi na veliteľstve dobre pobalili padák, čo Henri práve teraz robí, či som si zbalila dosť potrieb nato, aby som zvládla najbližšiu menštruáciu, či je Piconovi za mnou smutno, či tá drahá podprsenka, ktorú mám na sebe, vydrží až do konca misie, čo mám robiť s pluzgierom, ktorý sa mi robí na palci. Prechádzam si namemorovaný zoznam železničných uzlov, mostov,

⁸ Special Operations Executive, čiže Špeciálne oddelenie pre operácie (pozn. prekl.).

⁹ V angličtine Maquis, teda členovia francúzskeho odporu, ktorí bojovali ako partizáni počas nemeckej okupácie Francúzska cez druhú svetovú vojnu (pozn. prekl.).

podzemných rozvodov káblov a skladov paliva, ktoré treba zničiť, adresy bezpečných útočísk spolu s kontaktnými údajmi, heslami a menami všetkých vodcov Hnutia odporu¹⁰, ktorých v Londýne poznali. V hlave mám skrytého oveľa viac, než v batohu či kabelke. Práve preto mám vnútri druhého gombíka na ľavej manžete ukrytú pilulku s kyanidom. Zrazu mi napadne, či ju budem musieť užiť a ako asi kyanid chutí.

„T mínus 60 sekúnd,“ kričí dispečer krížom cez kokpit, na čo mi pilot ukáže zdvihnutý palec a potom zatiahne za dlhú červenú páku, ktorú má po pravici. Bombovnica, od ktorej sedím tak desať stôp, začína klesať a do Liberatora sa vovalí chladný vzduch, ktorý mi vyrazí dych. Ďakujem, opäť, za svoj smiešny hrubý kabát.

Keď je poklop celkom otvorený, dispečer sa otočí k nám a začína odpočítavať. „Dvadsať sekúnd!“

Sledujem Huberta, ako pri otvore stojí úplne pokojne. Napokon, je to vojak. Zoskoky z lietadla preňho nie sú ničím novým, zatiaľ čo ja som skákala len raz. V Londýne, a aj to z teplovzdušného balóna.

„Desať sekúnd!“

Hubert si čupne do podrepu a rozťahuje ruky, ako keby sa chystal preskočiť cez živý plot. Ešte raz potiahne za lano, aby sa uistil, že padák je dobre pripnutý.

A potom je odpočívanie také rýchle, že sotva stíham zachytiť slová. „Päť, štyri, tri, dva, jeden. Skok!“

Hubert mizne v noci a o sekundu nato sa lano napne. Padák sa mu otvoril a ja sledujem, ako sa pod nami vznáša ako balón. Dispečer na mňa neveriacky civie. „Prečo tam len tak sedíš? Poďme!“

„Počkať!“

„Niet času! Je vonku! Musíš ísť!“

Zdvihnem ruku a dlaň otrčam k jeho tvári, zatiaľ čo sa druhou rukou odopínam. Kým si rozopínam kabelku a hrabem sa v nej, aby som našla rúž od Elizabeth Arden, hundre nadávky. Nejde mi o moje falošné cestovné doklady ani o milión frankov, ktoré mám úhľadne naukladané vnútri. Nejde mi ani o to, aby som po druhý raz skontrolovala, či

---

¹⁰ La Résistance (pozn. prekl.).

mám zoznam cieľov, ktoré musia byť, nech sa deje čokoľvek, odovzdané ďalším ľuďom, keď spojenecké vojská dorazia do Francúzska. Horúčkovo hľadám štíhlu tubu naplnenú odvahou. Victory Red¹¹. Farba vojny, sebavedomia a slobody. Konečne zavadím malíčkom o chladivý, dobre známy kov a ťahám ho von z kabelky, spolu so striebornou pudrenkou so zrkadielkom, ktoré mi na rozlúčku daroval Buckmaster. Miesto zoskoku sme už prepásli, a tak sa revúci Liberator pomalým krúživým pohybovom obracia. Ja si zatiaľ precízne nanášam rúž.

„Čo to, preboha, robíš?“ vrieska dispečer.

„Dávam si na seba brnenie.“

Zrazu som pokojná. Vyrovnaná. Cítim, že som znovu sama sebou. Pochybujem, že náš dispečer bude ešte niekedy ochotný vziať na palubu ženu, aby ju dopravil na miesta bojov. Vyzerá totiž, že dostane mŕtvicu, a ja zatiaľ postojacky vkladám rúž a puder naspäť do kabelky. Potom cmuknem perami a napchám si kabelku naspäť pod overal. Napokon si zapínam kabát.

„Hej, Texasan! Už niekto odmietol skočiť?“ pýtam sa ho.

Nech sa akokoľvek snaží, nedokáže ukryť úškrn. „Len jeden chlapík. V momente, keď sa otvorila bombovnica, sadol si naspäť a znova sa pripútal. Celou cestou domov s nami nepreriekol ani slova.“

„Chápem.“ Robím krok k otvoru, pripínam sa k lanu a kontrolujem ho rovnako, ako to urobil aj Hubert. „Vďaka za odvoz.“

Znova vidno miesto zoskoku. Bohvie, kde je Hubert. Stojím na okraji otvoru a snažím sa pozbierať odvalu. Hádzať sa zo strojov, ktoré sa rútia vpred, nie je prirodzené. Je to proti najzákladnejším ľudským inštinktom prežitia. Nato som však trénovala – vediac, že ma to čaká – celé mesiace. Navyše, môj muž je niekde tam dole a ja sa k nemu nedostanem, ak neskočím. A presne tam nachádzam silu svojho ducha – v myšlienke na Henriho, ktorý na mňa čaká. Nuž, teraz niet času na váhanie, a tak dispečerovi len kývnem hlavou, zhlboka sa nadýchnem cez nos a pripomínam si, čo nám hovoril inštruktor: lakte k telu, nohy spolu. Potom spravím krok z paluby lietadla do noci čiernej ako smrť.

---

¹¹ Vítazná červená (pozn. prekl.).